

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over haar brief van 1 november 2012 inzake het IGZ-rapport «Nalevingsniveau reclameregels bij nascholing medisch specialisten voldoende, betere borging nodig» (29477–206).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

De griffier van de commissie,
Teunissen

Inbreng VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de reactie op het rapport.

De minister geeft in haar bevindingen aan dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) in 2011 10 nascholingsbijeenkomsten onaangekondigd heeft geïnspecteerd. Deze leden vragen in algemene zin of een steekproef van 10 op naar alle waarschijnlijkheid meer dan 1 600 bijeenkomsten voldoende representatief is.

De minister geeft aan blij te zijn met het initiatief van de Stichting Code Geneesmiddelenreclame (CGR). Zijn toetsingsinstrument, waarmee op eenvoudige wijze gekeken kan worden of een aanvraag voorgelegd dient te worden voor een grondige toets, kan bijdragen aan meer transparantie. Is de minister van mening dat er nog een rol is weggelegd voor de Inspectie, wanneer de Stichting CGR het toetsingsinstrument heeft uitgerold?

In het onderliggende rapport wordt met name de rol van de farmacie beschreven. Hoe kijkt de minister in zijn algemeenheid aan tegen opleidingen en scholing door leveranciers van medische hulpmiddelen? Wat vindt de minister van after sales activiteiten van leveranciers van medische hulpmiddelen? Moeten ook die bij de Stichting CGR gemeld worden?

Inbreng SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het rapport van de IGZ en van de begeleidende brief van de minister. Zowel het rapport als de brief roepen bij hen vragen op, omdat nascholingen objectief en onafhankelijk dienen te zijn. Er worden per jaar zo'n 10 000 nascholingen geaccrediteerd voor medisch specialisten, welke tarten aan deze 2 principes. Hieronder gaan de leden in op verschillende zorgen die zij hebben over het naleven van de regels.

Aanleiding

Om te beginnen zijn de leden van de SP-fractie tevreden dat de IGZ onaangekondigd heeft geïnspecteerd. Daar hebben zij vaak voor gepleit, en vragen zij de minister en de IGZ deze lijn voort te zetten.

In 2009 heeft de IGZ onderzoek gedaan naar het naleven van de regels voor gunstbetoon bij nascholingen voor huisartsen. In 2011 heeft de IGZ het onderzoek uitgevoerd voor medisch specialisten. Deze leden vragen of nu een compleet beeld is ontstaan, omdat er volgens het Accreditatie Bureau Algemene Nascholing (ABAN) een derde cluster is, namelijk de sociaal geneeskundigen. Zij vragen wanneer er onderzoek gedaan wordt naar deze het naleven van de regels voor gunstbetoon bij nascholingen voor deze groep artsen.

Bevindingen

De 10 geïnspecteerde nascholingen zijn allen gesponsord door farmaceutische bedrijven met een totaalbedrag van bijna 110 000 euro. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het fêteren van medisch specialisten onnodig, onzuiver en dus onwenselijk is. Zij vragen de minister het fêteren te stoppen en het hoofddoel voorop te stellen, namelijk nageschoold worden om zo goed mogelijke zorg te kunnen leveren aan patiënten.

Deze leden lezen dat de IGZ heeft getoetst aan de Beleidsregels voor gunstbetoon uit 2007, terwijl de regels in februari 2012 zijn vervangen. Zij

vragen in hoeverre een toetsing aan de jongste regels tot nieuwe uitkomsten en aanbevelingen had geleid, temeer omdat de volgende passage is geschrap: *«Essentieel hierbij is het antwoord op de vraag of er sprake is van op geld waardeerbare voordelen. Als dat het geval is, dient vastgehouden te worden aan genoemde bedragen. Van belang is natuurlijk wel de vraag of geschenken slechts ten bate komen van de ontvanger of tevens of in belangrijke mate een breder verband hebben. Ondersteuning van de beroepspraktijk of wetenschappelijk onderzoek dan wel ondersteuning van een specifieke therapie zal met name moeten worden beoordeeld in het licht van het uitgangspunt dat de voorschrijver of afleveraar van geneesmiddelen een rationeel voorschrijf- of aflevergedrag vertoont, en daarin niet op onwenselijke wijze wordt beïnvloed.»* Deze leden zien een toelichting op dit punt met betrekking tot de toetsing graag tegemoet.

De Inspectie schrijft dat de gastvrijheid «binnen redelijke perken» bleef, omdat deze onder de toegestane 500 euro per beroepsbeoefenaar bleef. Het stelt de leden van de SP-fractie niet gerust dat de bevindingen van de IGZ gematigd positief zijn. Zij vragen wat «redelijk binnen de perken» en «gematigd positief» betekenen, en hebben de indruk dat de grenzen van de 500 euroregel doelbewust worden opgezocht. Zij ontvangen graag een toelichting op dit punt.

De IGZ concludeert dat er te weinig toezicht is op het gunstbetoon bij de accreditatie van nascholingen. Meer dan de helft van de geïnterviewde wetenschappelijke verenigingen toetst de accreditatie niet op gunstbetoon, en er wordt te weinig gebruik gemaakt van de preventieve toets om vooraf de reclameregels te toetsen. De leden van de SP-fractie vragen op welke manier ervoor wordt gezorgd dat accreditatie alle nascholingen vooraf toetsen op het naleven de reclameregels, en vragen de minister hierop scherp toe te zien.

Daarnaast zijn zij bezorgd over het gebrek aan openheid over de banden tussen sprekers op nascholingen en de farmaceutische industrie. Het is schrikbarend en ontoelaatbaar dat op geen enkele geïnspecteerde nascholing sprekers ingingen op hun eventuele banden met de farmaceutische industrie. De vraag is dan ook wat er concreet gedaan wordt om ervoor te zorgen dat transparantie over vermeende banden wordt gegarandeerd, en welke consequentie het schenden van de transparantieregel heeft. De leden van de SP-fractie vragen tevens of op dit punt striktere handhaving en strenge consequenties zullen volgen.

Standpunt

Momenteel wordt een transparantieregister ontwikkeld door zelfregulering, waar relaties tussen beroepsbeoefenaren en de farmaceutische industrie groter dan 500 euro zichtbaar zijn. De leden van de SP-fractie willen weten waarop de minister baseert dat zelfregulering in deze sector werkt, gezien de ervaringen de afgelopen jaren en de uitkomsten van het LOGZ-rapport. Is de minister het met de leden van de SP-fractie eens dat de overheid verantwoordelijkheid dient te nemen, en niet weg mag kijken bij ongeoorloofde en onwenselijke praktijken, zoals deze nu plaatsvinden? Zij vragen voorts of het transparantieregister ondergebracht kan worden bij de IGZ, zodat de onafhankelijkheid niet in het geding kan komen.

In algemene zin vragen de leden van SP-fractie de minister naar het proces rond de vergoeding van nieuwe NOAC's. Is druk uitgeoefend door de farmaceutische industrie om de antistollingsmiddelen op te nemen en op welke manier is de druk gezet? Graag zien deze leden een reconstructie tegemoet van het proces, met antwoord op de volgende vragen: welke

contacten zijn er vanuit de farmaceutische industrie geweest met beroepsbeoefenaars, welke scholingen of bijeenkomsten zijn er georganiseerd voor de introductie, en hoeveel geld is hiermee gemoeid? Daarnaast willen de leden van de SP-fractie weten wat de rol van de minister en van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is geweest in het proces. Met andere woorden; zijn de minister of haar ambtenaren bij bijeenkomsten ter promotie van de NOAC's aanwezig geweest, en zo ja, zijn er giften of gunsten geaccepteerd? Zijn er contacten geweest tussen de fabrikanten en de ambtenaren van het ministerie? Zo ja, kan dan precies worden aangegeven welke?

Daarnaast willen de leden van de SP-fractie weten of de minister persoonlijk contact heeft gehad met de fabrikanten van de NOAC's. Tot slot stellen zij de vraag hoe de minister de geheel gesponsorde masterclass door een NOAC-fabrikant in het AMC, waarover in het programma Argos van 8 december jl. verslag is gedaan, beoordeelt. Vindt de minister dat zo iets kan in een academische medisch centrum en is dit wettelijk geoorloofd?

Inbreng CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie willen de minister hartelijk danken voor het toezenden van het IGZ rapport en haar reactie hierop. Zij vinden het positief dat de IGZ de naleving van reclameregels bij nascholing van medisch specialisten, alsook eerder bij huisartsen, heeft onderzocht. Naar aanleiding van haar reactie, maar vooral naar aanleiding van het IGZ-rapport hebben zij nog een aantal vragen.

Ten eerste hebben zij een vraag over het voorstel van de Inspectie om het maximumbedrag als vergoeding te differentiëren naar tijd. Nu is het maximumbedrag ongeacht de tijdsduur gelijk, en spreekt de Inspectie van een onevenredige verhouding. De Inspectie stelt voor dat de Stichting CGR een differentiatie van de normen opstelt. Wat is hierop de reactie van de minister? Kan zij aangeven hoe zij hierover denkt, en of zij bereid is de CGR te vragen de norm gedifferentieerd uit te werken?

Daarnaast staat in het rapport dat de IGZ bij alle bezochte nascholingen aandachtspunten heeft aangedragen. Het betreft hier het aandachtspunt «bekend maken van banden tussen sprekers en farmaceutische bedrijven», dat gold voor alle tien geïnspecteerde nascholingen. De Inspectie heeft aangegeven in het vervolg actief toe te zien, en waar nodig bestuursrechtelijk te handhaven. «De verplichting om de banden bekend te maken staat expliciet verwoord in de Beleidsregels gunstbetoon Geneesmiddelenwet, die per 1 februari 2012 van kracht zijn. Wat wordt precies verstaan onder «financiële banden»? De leden van de CDA-fractie hebben begrepen dat het om bestendige banden zou gaan? Maar wat houdt dit precies in? Is dit al bij een eerste contact? Waar ligt de grens? Bij twee keer? Vijf keer? Kortom, wat moet wel en wat moet niet gemeld worden, en tot in welke details? Moeten artsen alleen een melding doen dat ze een band hebben met «farmaceutische bedrijven», of moet het gespecificeerd zijn per bedrijf?

Inbreng D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het voorliggende rapport over de naleving van reclameregels bij nascholing van medisch specialisten. Zij hebben daarover enkele vragen.

Deze leden constateren dat in een groot deel van de door de inspectie onderzochte cases een voldoende beoordeling kon worden gegeven. Zij vinden dit belangrijk, omdat een strikte scheiding tussen het verstrekken

van wetenschappelijke informatie enerzijds, en het verstrekken van promotie anderzijds, van groot belang is voor de uitoefening van het vak van medisch specialist. Zij merken op dat de Inspectie tien nascholingsbijeenkomsten bezocht, maar dat uit het rapport blijkt dat de hoeveelheid nascholingen die door wetenschappelijke verenigingen worden beoordeeld en geaccrediteerd rond de 10 000 ligt. Zij vragen in hoeverre een steekproef van tien, aangevuld met het doornemen van documenten, en houden van enkele interviews, voldoet voor een correct beeld van de situatie.

De leden van de D66-fractie constateren dat drie van de vijf geïnterviewde wetenschappelijke verenigingen niet toetsen aan de regels voor gunstbetoon. Dit vinden zij zorgelijk, omdat er een grote taak rust bij deze verenigingen. Graag vernemen zij de opvatting van de minister hierover. Zij zouden graag willen vernemen wat de reden is dat de meerderheid van de onderzochte verenigingen geen toetsing uitvoert op dit gebied. Zij horen ook graag of het aangekondigde toetsingsinstrument voldoende wordt geacht om een verbetering hierin aan te brengen. Zij merken op dat de minister in haar reactie stelt dat dit een verantwoordelijkheid is van de betrokken partijen. Zij zouden graag zien dat de minister hier scherp op toeziet.

De leden van de D66-fractie constateren voorts dat de Inspectie in haar rapport pleit voor een differentiatie van het bedrag dat een farmaceutisch bedrijf mag bijdragen aan gastvrijheid. De Inspectie beveelt de minister en de betrokken instanties aan hierover in overleg te treden en aanpassingen uit te werken. De minister geeft op haar beurt aan dat het principe van «redelijkheid» mogelijkheden biedt om onevenredige gastvrijheid aan te pakken. Zij vragen of het duidelijk differentiëren van bedragen naar de mate van inspanning, en een eventuele aanpassing van de Beleidsregels gunstbetoon Geneesmiddelenwet, niet een duidelijker richtlijn geeft voor de beoordeling.